

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกและระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเป็นผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกจากโรคหลอดเลือดสมอง ที่เข้ารับการรักษาในแผนกอายุรกรรมประสาท ศัลยกรรมประสาทและเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 96 คน

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 60 ปี พบเป็นอัมพฤกษ์ครึ่งซีกชายร้อยละ 60 และอัมพฤกษ์ครึ่งซีกหญิงร้อยละ 40 มีระยะเวลาของการเป็นอัมพฤกษ์เฉลี่ย 13 เดือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85 เคยได้รับการรักษาในแผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟูระยะเวลาในการรักษาเฉลี่ย 3 เดือน ร้อยละ 15 ไม่เคยรักษาในแผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟูมาก่อน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วย

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	62	64.6
หญิง	34	35.4
สถานภาพสมรส		
โสด	6	6.3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คู่	67	69.8
หม้าย	13	13.5
หย่า	9	9.4
แยกกันอยู่	1	1
อาชีพ		
รับราชการ	9	9.4
รับจ้าง	25	26
รัฐวิสาหกิจ	12	12.5
ธุรกิจส่วนตัว	22	22.9
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	17	17.7
บำนาญ	11	11.5

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 64.6 อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 60 ปี สถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 69.8 อาชีพรับจ้างมากที่สุดคือ ร้อยละ 26

ตารางที่ 2 แสดงความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก

ระดับความซึมเศร้า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีความซึมเศร้า	27	28.1
มีความซึมเศร้าเล็กน้อย	45	46.9
มีความซึมเศร้าปานกลาง	21	21.9
มีความซึมเศร้ารุนแรง	3	3.1
รวม	96	100.0

จากการวัดภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกโดยใช้เครื่องมือ Thai Geriatric Depression Scale สามารถแบ่งระดับความซึมเศร้าออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน 0 - 12 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ไม่มีความซึมเศร้า

คะแนน 13 - 18 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าเล็กน้อย

คะแนน 19 - 24 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าปานกลาง

คะแนน 25 - 30 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้ารุนแรง

จากตารางที่ 2 ผลการวัดความชุกของภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่มีความซึมเศร้าเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมาได้แก่ ไม่มีความซึมเศร้ามีความซึมเศร้าปานกลาง และมีความซึมเศร้ารุนแรง คิดเป็นร้อยละ 28.1, 21.9 และ 3.1 ตามลำดับ

**ตารางที่ 3 แสดงระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วย
อัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด**

ระดับความสามารถในการทำ กิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน	จำนวนผู้ป่วย (คน)	ร้อยละ
พึ่งพาผู้อื่นทั้งหมด	-	-
พึ่งพาผู้อื่นระดับสูง	8	8.3
พึ่งพาผู้อื่นปานกลาง	8	8.3
พึ่งพาผู้อื่นระดับต่ำ	80	83.4
รวม	96	100.0

วัดระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกโดยใช้เครื่องมือ Modified Barthel ADL Index (BAI) สามารถแบ่งระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันได้เป็น 4 ระดับคือ

- คะแนน 0 - 4 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นทั้งหมด
- คะแนน 5 - 8 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นระดับสูง
- คะแนน 9 - 11 คะแนน หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นปานกลาง
- คะแนน 12 คะแนนขึ้นไป หมายถึง ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นระดับต่ำ

จากตารางที่ 3 ผลการวัดระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกพบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่พึ่งพาผู้อื่นระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 83.4 รองลงมาคือพึ่งพาผู้ป่วยระดับปานกลาง และพึ่งพาผู้อื่นระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 8.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

คะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก	จำนวนผู้ป่วย (คน)	ร้อยละ
1	3	3.1
2	1	1.0
3	17	17.7
4	29	30.2
5	11	11.5
6	14	14.6
7	3	3.1
8	1	1.0
9	17	17.7
รวม	96	100.0

จากตารางที่ 4 วัดความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกโดยใช้เครื่องมือ Chula ADL Index พบว่าผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกส่วนใหญ่มีคะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต เท่ากับ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาคือ 3 คะแนน, 9 คะแนน, 6 คะแนน, 5 คะแนน, 1 คะแนน, 7 คะแนน, 2 คะแนน และ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 17.7, 17.7, 14, 11, 3, 3, 1 และ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของ
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า

ระดับความสามารถในการทำ กิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน	จำนวนผู้ป่วย (คน)	ร้อยละ
พึ่งพาผู้อื่นทั้งหมด	-	-
พึ่งพาผู้อื่นระดับสูง	7	7.3
พึ่งพาผู้อื่นปานกลาง	8	8.3
พึ่งพาผู้อื่นระดับต่ำ	54	56.3
รวม	69	71.9

จากตารางที่ 5 ผลการวัดระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของ
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า (ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ทำแบบวัดความเศร้า TGDS
แล้วได้คะแนน 13-30 คะแนน มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 71.9 ของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด) พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่พึ่งพาผู้อื่นระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมาคือพึ่งพา
ผู้อื่นปานกลางและพึ่งพาผู้อื่นระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 8.3 และ 7.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า

คะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก	จำนวนผู้ป่วย (คน)	ร้อยละ
1	3	3.1
2	1	1.0
3	16	16.7
4	24	25.0
5	3	3.1
6	11	11.5
7	3	3.1
8	-	-
9	8	8.3
รวม	69	71.9

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าส่วนใหญ่มีคะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตเท่ากับ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือ 3 คะแนน, 6 คะแนน, 9 คะแนน, 1 คะแนน, 5 คะแนน, 7 คะแนน และ 2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 16.7, 11.5, 8.3, 3.1, 3.1, 3.1 และ 1.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับของความเข้มเศร้ากับระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก

ระดับความเข้มเศร้า	ระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน								รวม	
	พึงพาผู้อื่นทั้งหมด		พึงพาผู้อื่นระดับสูง		พึงพาผู้อื่นระดับปานกลาง		พึงพาผู้อื่นระดับต่ำ			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
ไม่มีความเข้มเศร้า							27	100	27	100
มีความเข้มเศร้าระดับต่ำ					1	22	44	97.8	45	100
มีความเข้มเศร้าระดับปานกลาง			5	23.8	7	33.3	9	42.8	21	100
มีความเข้มเศร้าระดับรุนแรง			3	100					3	100

จากตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับของความเข้มเศร้ากับระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีก พบว่า

1. กลุ่มผู้ป่วยที่ไม่มีความเข้มเศร้า พึงพาผู้อื่นระดับต่ำร้อยละ 100
2. กลุ่มผู้ป่วยที่มีความเข้มเศร้าระดับต่ำ พึงพาผู้อื่นระดับปานกลาง ร้อยละ 2.2
พึงพาผู้อื่นระดับต่ำ ร้อยละ 97.8
3. กลุ่มผู้ป่วยที่มีความเข้มเศร้าระดับปานกลาง
พึงพาผู้อื่นระดับสูง ร้อยละ 23.8
พึงพาผู้อื่นระดับปานกลาง ร้อยละ 33.3
พึงพาผู้อื่นระดับต่ำ ร้อยละ 42.8
4. กลุ่มผู้ป่วยที่มีความเข้มเศร้าระดับรุนแรง พึงพาผู้อื่นระดับสูง ร้อยละ 100

ตารางที่ 8 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับความซึมเศร้าของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกกับระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานและคะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์กับระดับความซึมเศร้า	P
ระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน	96	-.721 **	.01
คะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต	96	-.398 **	.01

จากตารางที่ 8 พบว่าความซึมเศร้าของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน ($r = -.721$) และคะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต ($r = -.398$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ทางลบ หมายความว่าหากผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกไม่มีความซึมเศร้า หรือมีความซึมเศร้าน้อยจะมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานและกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตสูง ในทางกลับกันหากผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกมีความซึมเศร้าสูง จะมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานและกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตต่ำ

ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรที่ใช้คำนวณค่าสหสัมพันธ์เป็นดังนี้

ความซึมเศร้า	$\bar{x} = 14.83$	S.D = 4.96
ระดับความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐาน	$\bar{x} = 16.27$	S.D = 4.32
คะแนนความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต	$\bar{x} = 5.14$	S.D = 2.20

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าและไม่มีความซึมเศร้า

ความซึมเศร้า	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F.	P.
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า	69	15.32	4.53		
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ไม่มีความซึมเศร้า	27	18.70	2.45	13.479	<.01
รวม	96	16.72	4.32		

จากตารางที่ 9 พบว่าค่าเฉลี่ยของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าและไม่มีความซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ไม่มีความซึมเศร้ามีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานสูงกว่ากลุ่มผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า

ตารางที่ 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าและไม่มีความซึมเศร้า

ความซึมเศร้า	จำนวน	\bar{x}	S.D.	F.	P.
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า	69	4.68	2.06		
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ไม่มีความซึมเศร้า	27	6.30	2.15	11.646	<.01
รวม	96	5.14	2.20		

จากตารางที่ 10 พบว่าค่าเฉลี่ยของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตของผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้าและไม่มีความซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่ไม่มีความซึมเศร้ามีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตสูงกว่ากลุ่มผู้ป่วยอัมพฤกษ์ครึ่งซีกที่มีความซึมเศร้า